

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van kinderdagverblijf het Elfenbankje. Het plan heeft ten doel om u inzicht te geven in de pedagogische uitgangspunten die ik hanteer en de wijze waarop ik omga met de kinderen die aan mij en de andere leidsters zijn toevertrouwd.

Een plan als dit zal in de kern gehandhaafd blijven. Van de andere kant is het ook aan verandering onderhevig. Nieuwe inzichten voort gekomen uit de praktijkervaring maken dat de uitvoering ervan aan wijzigingen onderhevig is.

Werken met jonge kinderen vraagt om flexibiliteit en creativiteit.

Soms moet het dagritme aangepast worden aan de samenstelling van de groep.

Of is het de ene dag wel mogelijk meer activiteiten met de kinderen te ondernemen dan de andere.

Centraal staat voor mij dat ieder kind een unieke persoonlijkheid is en zijn eigen unieke levensweg zal gaan.

Het kind is een handelend, voelend en denkend individu.

Als begeleidster is het van belang een omgeving te bieden waarin deze aspecten in harmonie tot ontplooiing gebracht kunnen worden.

Om te komen tot verantwoorde kinderopvang hanteert de overheid vier opvoedingsdoelen opgesteld door professor Riksen-Walraven.

De vier doelen zijn: Het waarborgen van de emotionele veiligheid.

De ontwikkeling van persoonlijke competentie.

De ontwikkeling van sociale competentie.

Het eigen maken van waarden en normen

Deze basisdoelen worden in hoofdstuk II nader uitgewerkt. Hierbij wordt per basisdoel aangegeven hoe deze concreet tot uiting komt in mijn kinderdagverblijf.

Voor het overige zijn deze als een rode draad terug te vinden in dit plan. Dit om te voorkomen dat er sprake zal zijn van een opsomming van deze competenties, waardoor er teniet wordt gedaan aan de beeldvorming van het kinderdagverblijf.

Ook bij de beschrijving van het pedagogisch beleid is het belangrijkste dat de lezer een idee krijgt van de sfeer van en de beleving voor het jonge kind van kinderdagverblijf het Elfenbankje.

Hoofdstuk I

Waarom een kinderdagverblijf?

In dit hoofdstuk vertel ik u over mijn achtergrond om inzicht te krijgen in de keuzes die ik gemaakt heb ten aanzien van pedagogische stromingen. Bovendien komt de ontstaansgeschiedenis aan bod van kinderdagverblijf het Elfenbankje.

“Verheul heeft iets met kinderen”, schreef een journaliste van het Dagblad van het Noorden in een artikel naar aanleiding van de bouw van mijn toenmalige gastouderopvang Thuishuis het Elfenbankje.

Met deze woorden sloeg zij de spijker op zijn kop. Dit is de belangrijkste reden om met jonge kinderen te willen werken.

Het is als een rode draad die door mijn leven weeft.

Als je kinderen mag begeleiden in hun groei kan je een bijdrage leveren aan een nieuwe generatie, aan een ander mensbeeld.

Voor mij persoonlijk betekenen kinderen dat het kind in mij gewaarborgd blijft. Zij stellen mij in staat contact te houden met mijn creativiteit en fantasie.

Bovendien wordt ik, door mijn opgedane ervaring, in staat gesteld ouders steun te bieden en advies te geven bij de verzorging en opvoeding van hun kinderen.

Na het behalen van mijn HAVO diploma en een jaar werken in de zwakzinnigenzorg heb ik de verkorte opleiding voor kleuterleidster en hoofdleidster gedaan.

Na een aantal jaren als kleuterleidster voor de klas te hebben gestaan drong de nieuwe wet op het basisonderwijs zich steeds meer op.

Hier had ik moeite mee. De kleuterschool zou verdwijnen en opgaan in de basisschool. Op zich was dit niet zo'n probleem maar het nieuwe lesprogramma dat hiermee gepaard ging was dit voor mij wel. De kinderen werden veel vroeger aangesproken op hun intelligentie. Het leerproces werd al in gang gezet vanaf het vierde jaar.

Na jaren met kleuters gespeeld en gewerkt te hebben wist ik dat het spel een must is, juist ter voorbereiding van het leerproces. Bovendien was ik bang (en velen met mij) dat de totale ontwikkeling van het kind verstoort zou worden door het intellect in een belangrijke fase van groei te veel aan te spreken. Hierbij denk ik aan de fysieke groei maar ook die van het gevoelsleven.

Na een zoektocht door de verschillende pedagogische stromingen in het onderwijs sprak de Vrije school mij het meeste aan.

De antroposofie waarop de Vrije school gebaseerd is sprak mij ten dele aan. Hierdoor is de visie op de kinderlijke ontwikkeling voor mij een leidraad geworden en geen levensvisie.

Het meest kenmerkend voor de Vrije school is het gegeven dat jonge kinderen in staat worden gesteld te zijn wie ze zijn en op jonge leeftijd al spelende ervaringen op te doen als basis voor het leerproces. Bovendien stelt de pedagogiek zich onder andere ten doel de kinderen contact te blijven houden met de oorsprong de dingen. Waardoor de overdracht van waarden en normen een betere kans van slagen heeft.

Na twee jaar op de Vrije school gewerkt te hebben besloot ik het onderwijs de rug toe te keren. Ik ontmoette met regelmaat kinderen met een hulpvraag waar aan ik als leidster niet tegemoet kon komen.

Bovendien ervaarde ik nog steeds het spel als het meest wezenlijke van een kind.

Een combinatie die uitmondde in de opleiding van creatief therapeute drama.

Dit was een studie van vier jaar waarin alle vormen van het vak drama aangeboden en doorleefd werden. Bovendien speelden ontwikkelingspsychologie en pedagogiek een grote rol.

Tijdens mijn stages werkte ik deze keer met pubers die in hun vroege jeugd op emotioneel gebied niet de veiligheid hadden gekend om evenwichtig op te groeien.

Als creatief therapeute was het mijn taak om deze als nog aan te bieden in spelvorm op een niveau dat paste bij hun leeftijd.

Al gauw merkte ik dat dat de ontwikkelingsfasen die een kind doorloopt vrij strikt met elkaar verbonden zijn. In die zin kreeg ik wederom met jonge kinderen te maken.

Inmiddels was ik zelf moeder geworden van drie kinderen en dat is misschien wel de belangrijkste ervaring. Bij het opvoeden van je eigen kinderen komt namelijk het aspect emotionele verbondenheid in sterkere mate aan de orde dan wanneer je beroepsmatig met kinderen om gaat. Een ervaring die volgens mij een gezonde dosis relativering met zich mee brengt in de omgang met en begeleiding van ouders van jonge kinderen.

De keuze voor een kinderdagverblijf.

Na de hierboven werkervaring met de daarbij behorende struikelblokken die ik ontmoet heb t.a.v. een aantal onderwijssystemen groeide bij mij al verscheidene jaren de wens om zelfstandig te kunnen werken met jonge kinderen. Alleen wist ik nog niet in welke vorm.

Op de school van mijn kinderen had ik inmiddels een naschoolse opvang gerealiseerd. Vanaf die tijd groeide mijn interesse voor kinderopvang.

Maatschappelijk gezien is kinderopvang haast niet meer weg te denken.

Voor mij is de enigste wijze waarop ik deze vorm zou willen geven kleinschalig en met een huiselijke uitstraling. Een omgeving waarin kinderen zich veilig kunnen voelen.

De formule die de franchiseorganisatie Stichting Thuishuis hanteert sprak mij aan. Het gastouderschap werd gecombineerd met het hebben van een zelfstandige onderneming. De stichting gaf mij voornamelijk steun op het gebied van bijscholing en de wet-en regelgeving.

Thuishuis het Elfenbankje werd een feit in een speciale daartoe ingerichte ruimte aan het woonhuis.

Met veel plezier ving ik, gedurende zes jaar, vier dagen in de week vijf tot zes kinderen op in de leeftijd van nul tot vier jaar.

Door omstandigheden besloot ik het afgelopen jaar los van de stichting Thuishuis een kinderdagverblijf te starten.

Hiertoe heb ik van de gemeente Borger-Odoorn het voormalige peuterschooltje kunnen kopen te Klijndijk.

Na een flinke opknabbeurt is het Elfenbankje daadwerkelijk verhuisd in medio oktober dit jaar.

Hoewel mijn inzet en werkwijze niet anders zal zijn dan in het Thuishuis verandert er veel t.a.v de wet-en regelgeving.

Voor mij persoonlijk ga ik de grote stap nemen om niet meer alleen zorg te dragen voor de kinderen maar dit samen met andere leidsters te gaan doen.

Samenwerking biedt weer nieuwe kansen. De belangrijkste is dat de ontwikkeling van de kinderen vanuit verscheidene invalshoeken gevolgd kan worden. Iedere leidster heeft zijn of haar blinde vlekken t.a.v. zijn of haar eigen functioneren. Deze kunnen in samenspraak met elkaar herkenbaar gemaakt worden.

Kinderdagverblijf het Elfenbankje blijft vallen onder de noemer kleinschalige kinderopvang met een maximale groepsgrootte van tien tot twaalf kinderen.

Er wordt in sommige gevallen voor gekozen, gezien de samenstelling van de groep, deze niet groter te maken dan zeven à acht kinderen.

Naast mij als vaste verzorger zullen de kinderen gaandeweg kennis gaan maken met twee leidsters en in sommige gevallen stagiaires.

Omdat alle leidsters vanuit dezelfde visie om gaan met de kinderen wordt in de overige delen van dit pedagogisch beleidsplan gesproken over de leidster wanneer dit van toepassing is.

Hoofdstuk II

De vier opvoedingsdoelen:

1. Emotionele veiligheid
2. Ontwikkelen van persoonlijke competentie
3. Ontwikkelen van sociale competentie
4. Eigen maken van normen en waarden

1. Emotionele veiligheid.

Het bieden van een gevoel van veiligheid staat in het Elfenbankje centraal. Kinderen willen de wereld om zich heen graag verkennen en ontdekken daarin hebben zij een grote behoefte aan veiligheid en geborgenheid. Deze draagt bij aan het welbevinden van de kinderen maar zorgt er ook voor dat andere pedagogische doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Emotionele veiligheid is de basis waar vanuit het kind zich kan ontwikkelen.

Inrichting

De inrichting van het Elfenbankje draagt bij tot een gevoel van veiligheid en is zodanig dat deze een uitnodigend karakter heeft. Voor de kinderen om te spelen en voor de ouders biedt deze een aanblik van zorgzaamheid en rust. Er komt veel zonlicht naar binnen en voor in de donkere dagen is er sfeervol kunstlicht aangebracht.

Hoewel het gebouwtje een voormalige peuterschool is wordt toch geprobeerd de inrichting zo huiselijk mogelijk te laten lijken.

Hiertoe staat de eettafel centraal. Het is een plek om met de hele groep aan te eten. Maar ook om te knutselen, schilderen of puzzelen met de peuters net als thuis.

De bank is er om op schoot genomen te worden, voorgelezen te worden of gewoon met elkaar te luieren.

De kleuren die gebruikt zijn, zijn licht, vrolijk maar niet fel. Het speelgoed en de kinderen zelf brengen al zo veel kleur met zich mee.

Met uitzondering van de Duplo is er gekozen voor houten speelgoed.

Hout heeft een warme uitstraling en voelt ook zodanig aan. Natuurlijk materiaal past bij jonge kinderen omdat oorspronkelijk is net als zij zelf zijn.

Bovendien kan houten speelgoed vrijwel altijd gerepareerd worden en dat draagt bij tot een gevoel van respect voor het materiaal. Dat is een andere ervaring dan wanneer het kapotte plastic autootje al spoedig in de vuilnisbak belandt.

Het trappetje van het kabouterhuis is afgebroken.

O jee nu kunnen de kabouters niet meer naar boven.

Met de kinderen wordt besproken dat het trappetje wel weer vastgemaakt kan worden met lijm maar dat het dan wel een poos moet drogen. We geven de kabouters zolang een ander plekje om in te wonen en ik neem het huisje mee naar huis.

Als het na een paar dagen, gerepareerd terug komt in het kinderdagverblijf wordt het met blijdschap ontvangen en op het vertrouwde plekje terug gezet.

De ruimte is zodanig ingericht dat deze fysiek veilig is.

Hierbij zijn de richtlijnen gevolgd van de GGD.

Het is wel zo dat onveilige momenten niet uitgesloten kunnen worden. Omdat de ruimte overzichtelijk is worden deze momenten waargenomen door de leidster. Bovendien is het voortdurend uit sluiten van onveilige situaties niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van het kind. Door op een stoeltje te klimmen kan je er ook af vallen. Door te hard met de loopfiets te rijden kan je tegen een ander kind op botsen. Als je van de glijbaan af wilt moet je eerst wachten tot deze vrij is.

Wennen

Na de inschrijving wordt er een afspraak voor een intake gemaakt.

Tijdens dit gesprek verzamelt de leidster zoveel mogelijk relevante informatie over het kind om het goed te kunnen begeleiden.

Het intakegesprek vindt bij pasgeboren baby's thuis plaats. Dit wordt tevens gezien als een kraamvisite.

Als de ouders hun ongebooren kind opgeven voor het kinderdagverblijf hebben zij er nog geen weet van wat het vader of moederschap daadwerkelijk voor gevoelens op roept.

Vanuit het Elfenbankje gaan we hier altijd omzichtig mee om. Daarom wordt een intake gesprek binnen de huiselijke omgeving vaak als prettiger ervaren.

Wanneer het om een tweede kind gaat en het broertje of zusje verblijft al in het kinderdagverblijf is het bovendien voor het oudere kind bijzonder om de nieuwe baby te laten zien.

Er worden wenafspraken gemaakt.

In de wenperiode komen de ouders samen met het kind na negen uur, zodat alle kinderen al gebracht zijn. Of in de middag na half twee, wanneer de drukte rondom het eten en de middagslaapjes geweest is.

Er kan meerdere keren afgesproken worden om te wennen. Dit is afhankelijk van het kind en de ouders.

Baby's

Jonge baby's moeten vooral wennen aan de nieuwe geluiden om zich heen en het nieuwe slaapplekje.

Voor de moeder is het niet eenvoudig om hun baby aan een andere verzorgster af te staan. Daarom wordt de eerste wen dag afgesproken als de moeder nog niet werkt. Dan is zij in de buurt en kan zij ervaren hoe het is het kind aan de zorg van een ander over te laten zonder meteen in het werkproces te hoeven stappen. Meestal bedraagt deze periode een paar uur olopnd naar een dagdeel.

Dreumesen en peuters

In sommige gevallen is een wenperiode haast niet nodig. Dit is goed te merken wanneer het kind al tijdens een kennismakingsbezoek zich onmiddellijk tussen de spelende kinderen begeeft.

Terwijl dit voor een ander kind met beleid doorgesproken moet worden.

Over het algemeen wordt er dan een rustig moment uitgekozen om met een van de ouders op bezoek te komen. Dit wordt dan herhaald en vervolgens gaat de ouder een uurtje weg en is er de mogelijkheid tot telefonisch contact.

Het doel van de wenperiode is:

Het vertrouwd raken van het kind met de nieuwe omgeving en het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen het kind en de vaste leidster.

Het vertrouwd raken van de ouders met de nieuwe situatie en het vertrouwen krijgen dat hun kind in goede handen is.

Het goed op elkaar afstemmen van voedingsschema's, slaapgewoontes en pedagogische aanpak thuis en op de opvang.

Hechting

Voor een veilige hechting, is zeker in het begin, een voorspelbare situatie met vaste gezichten belangrijk. Een nieuwe baby wordt in het begin zo veel mogelijk door een vaste leidster verzorgd.

Later wordt per dag afgesproken welke leidster het kind verzorgt.

Er moet eerst een veilig basisvertrouwen zijn en daarbij zijn vaste verzorgers voor het kind belangrijk.

Omdat het Elfenbankje een kleinschalige vorm van kinderopvang is kunnen hier goed afspraken over gemaakt worden. Er is namelijk altijd een vaste leidster en daarnaast twee wisselende leidsters.

Baby's krijgen vaak ook veel aandacht van peuters op de groep. Vooral als de baby gevoed wordt of moet huilen, staan ze er graag bij om te kijken of te helpen. De leiding moet goed op de reacties van de baby letten om te zien of die dat aan kan.

Ook peuters moeten leren zorgvuldig en gedoseerd een baby te benaderen.

Over het algemeen ervaren zij de omzichtige houding van de leidster en bootsen zij deze na.

Bij dreumesen, die zelf nog maar net baby af zijn komen er vaak gevoelens van jaloezie boven.

Daarom wordt de baby ook af en toe even veilig opgeborgen in de box zodat de leidster de handen vrij heeft voor de andere kinderen.

Nu er een nieuwe leidsters zijn is het goed om naar de samenstelling van de groep te kijken wie er zorg gaat dragen voor de nieuwe baby.

Bij het voeden van de baby's volgen we bij de bereiding de regels rondom veiligheid en hygiëne. We verwarmen de flesvoeding in de magnetron, gekolfde borstvoeding au bain-marie of in de flessenwarmer.

De flessen en spenen worden schoon mee gegeven door de ouders.

Voordat we de voeding klaar maken en voor het voeden zelf wassen we onze handen. Tijdens het voeden van een baby hebben we lichamelijk contact, oogcontact en volledige aandacht.

Met de ouders is er een goede schriftelijke en mondelinge communicatie over de wensen wat betreft de voeding. Met name de tijden en hoeveelheden worden genoteerd in het boekje door de ouders. Wanneer hier van af geweken is noteren de leidsters dit eveneens in het boekje.

Slapen

Om in een andere omgeving te kunnen slapen is een gevoel van veiligheid essentieel.

Daarom wordt het bed ritueel van thuis in essentie gevolgd door de leidsters van het kinderdagverblijf.

Zo kan bijvoorbeeld de knuffel of de speen mee, het slaapzakje van thuis aan of een liedje worden gezongen.

De ervaring leert dat er ook rituelen ontstaan die specifiek bij het kinderdagverblijf horen. Als de kinderen ouder worden geeft het juist een moment van herkenning als de slaapzak van het kinderdagverblijf wordt aangetrokken en een muziekdoosje wordt aangezet. Ook worden de kinderen die er klaar voor zijn om naar bed te gaan door de andere leidster en kinderen uitgezwaaid.

Bij kouwelijke kinderen worden de bedjes met een verwarmde pitzzak voorverwarmd.

Hele jonge baby's krijgen een hemeltje boven het bed om een gevoel van omhulling te bieden.

Om zo snel mogelijk te kunnen gaan slapen wordt bewust gekeken welk kind men het eerst naar bed brengt en naar hoe de kinderen over de bedjes worden verdeeld.

In het Elfenbankje zijn twee slaapkamertjes. Er wordt naar gestreefd om ieder kind een vast bedje te geven. Dit is door de samenstelling van de groep niet altijd mogelijk. Door de wisselende slaaptijden en wijze van inslapen is het soms beter om van kamer te wisselen.

Ieder kind heeft zijn eigen beddengoed. Dit bestaat uit een hoeslakentje en bovenlaken. De dekens behoren bij de bedjes. Het beddengoed wordt om de twee weken verschoond. Soms wordt er maar een paar uur per week gebruik van gemaakt en daarom is een wekelijkse wasbeurt niet nodig. Tenzij het vervuild is natuurlijk. Ieder kind heeft een eigen slaapzak. In de beginperiode wordt er meestal gebruik gemaakt van de slaapzak van thuis.

Momenteel wordt er gebruikt gemaakt van ledikantjes.

Er zullen in de toekomst stapelbedjes worden aangeschaft in combinatie met de ledikantjes. Niet alle kinderen vinden het prettig om in een stapelbedje te slapen. Hoe lang de kinderen hebben geslapen wordt aangegeven in het boekje.

Door de indrukken die de kinderen op doen in het kinderdagverblijf kunnen de slaaptijden af wijken van die van thuis. Soms is een hele lange middagslaap thuis geen probleem maar in het kinderdagverblijf wel omdat het kind dan te veel buiten het dagritme gaat vallen. Dit wordt samen met de ouders besproken.

Welkom en afscheid

De wijze waarop er afscheid wordt genomen wordt tijdens het intakegesprek doorgesproken.

De ervaring is dat het afscheid nemen vrijwel nooit problematisch is.

Jonge baby's zijn zich nog niet bewust van het afscheidsmoment en groeien geleidelijk naar het besef dat de vader of moeder weg gaat. We gaan dit moment met open vizier tegemoet.

In het kinderdagverblijf zijn grote ramen en de ouder is van binnenuit goed te volgen. Veilig op de arm van de leidster wordt er gezwaaid.

Het los kunnen laten van het kind door de ouder speelt hierbij een grote rol.

Het is altijd goed om te merken dat de ouders na een periode van gewenning vertrouwen hebben in het kinderdagverblijf en de daarbij geboden zorg voor hun kind.

Peuters die nieuw in het kinderdagverblijf komen vinden over het algemeen zo fijn om in dit speelparadijs terecht te komen dat het afscheid nemen niet moeilijk is.

Is dit wel het geval dan wordt er een langere wenperiode afgesproken. Zodanig dat een van de ouders in het kinderdag blijft. Daarna wordt deze met dagdelen opgebouwd.

Ook kinderen die doorgaans makkelijk afscheid kunnen nemen kunnen dit door allerlei omstandigheden plotseling moeilijk vinden. Omdat de leidster het kind goed kent weet zij hoe het kind af te leiden is met een lievelingsbezigheid.

Ouders worden in de gelegenheid gesteld tussentijds op te bellen. Hiertoe wordt dan een rustig moment afgesproken.

Hier wordt over het algemeen gebruik van gemaakt door ouders wiens kind nieuw in het kinderdagverblijf verblijft of na een periode van ziekte.

Aan het einde van de dag is er weer een moment van afscheid nemen en verwelkomen.

Vooraf voor peuters kan dit een verwarrend moment zijn. Naar wie moet hij of zij nu luisteren? Bovendien kunnen de kinderen soms moeilijk los komen van het spel.

Dit laatste proberen we te ondervangen door op het moment waarop de meeste kinderen gehaald worden aan tafel te zitten en met een kaarsje aan te knabbelen aan een soepstengel.

Als de ouders verlaat zijn pakken we er dan een stapeltje puzzels bij om de tijd te overbruggen.

Met de ouders wordt afgesproken dat hun autoriteit weer geldt vanaf het moment van binnen komen.

De ouders helpen met het aantrekken van de schoenen en de jassen. Zij worden wanneer nodig hierbij geholpen door de leidster of stagiaires.

De leidsters zorgen er voor dat de luier tassen al ingepakt klaar staan.

Er vindt een korte mondelinge overdracht plaats.

De leidster heeft schriftelijk een impressie gegeven van de dag in het boekje van het kind.

De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten

Hoewel de kinderen niet iedere dag dezelfde kinderen ontmoeten ontstaat er toch een ritme. Op dinsdag komen voor een deel ander kinderen dan op donderdag.

Als het kind een beetje geacclimatiseerd is worden de nog verwachten kinderen even benoemd. Soms halen de kinderen de dagen dan door de war maar al gauw valt alles weer op zijn plaats.

Er zit duidelijk een herkenbaar patroon in. Ook dit biedt de kinderen veiligheid. Wanneer er nieuwe leeftijdsgenoten in de groep komen wordt hier van te voren aandacht aan besteed. Kleine baby's worden al gauw geaccepteerd. Een leeftijdsgenootje er bij vraagt wat meer van de kinderen.

Wanneer een kind afscheid neemt wordt hier bewust een groepsgebeurtenis van gemaakt.

Meestal wordt dit gekoppeld aan de vierde verjaardag en de stap naar de basisschool.

Al gauw gaan de kinderen na het vertrek over tot de orde van de dag.

2. Ontwikkelen van persoonlijke competentie.

Deze term duidt op persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit.

Wanneer ik de jonge kinderen van nul tot vier jaar voor ogen heb die in het Elfenbankje worden opgevangen, lijkt het bovenstaande een hele mond vol.

Het pedagogisch beleid is erop gericht een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van deze persoonlijke competenties. Waarbij de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt voorop staat.

In de literatuur wordt de fantasieontwikkeling niet specifiek genoemd wanneer er over persoonlijke competentie gesproken wordt.

Deze wordt in het Elfenbankje juist benadrukt.

In de wereld van de fantasie kunnen voor kinderen moeilijk te begrijpen zaken een plek krijgen. Een goed ontwikkelde fantasie biedt een rijk innerlijk, voorstellings- en inlevingsvermogen.

Exploratie en spel zijn bij jonge kinderen de belangrijkste middelen om te leren en greep te krijgen op hun omgeving.

Ieder kind ontwikkelt zich daarbij op zijn eigen wijze, in zijn eigen tempo en naar eigen behoefte.

Hier oog voor te hebben, zonder het groepsproces te veel te verstoren, maakt het werken en spelen met jonge kinderen tot een uitdaging.

Als Joost de dag begint door stilletjes onder de tafel te kruipen om vanaf deze plek de groep te kunnen observeren, is dit voor de leidster een begrijpelijke situatie. Joost kennende is dit zijn manier van doen. Hij zal zich uiteindelijk tussen de kinderen gaan begeven.

Wanneer Johan op een dag hetzelfde doet, zal dit meteen een moment van aandacht zijn. Johan stapt immers altijd vrolijk en vol energie het kinderdagverblijf binnen.

Belangrijke factoren die exploratie en spel kunnen bevorderen zijn:

De inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten.

De vaardigheden van de leidster in het uitlokken en begeleiden van spel.

De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten.

De inrichting van de ruimte

Met de inrichting van de ruimte wordt al gauw duidelijk vanuit welke visie het kinderdagverblijf werkt.

Bij het Elfenbankje wordt hier dan ook veel zorg aan besteedt.

Het is een omgeving die uit nodigt om te spelen, te bewegen en te rusten.

Zowel in de bouw hoek als de poppenhoek is speelgoed aanwezig dat de kinderen zelfstandig kunnen pakken.

Deze hoeken bieden vooral houvast met betrekking tot het opruimen en ordenen van het materiaal. Zodat de kinderen het makkelijk terug kunnen vinden. Pas vanaf het derde jaar hebben deze hoeken ook een echte speelfunctie.

Dat is immers de leeftijd waarin het doen alsof en het naspelen en verwerken van gebeurtenissen een rol gaan spelen binnen het spel.

Daarvoor kiezen de kinderen er het liefst voor om in de buurt van de leidster te spelen. Dan wordt de treinbaan niet netjes in de bouw hoek gesitueerd maar het liefst aan de voeten van de leidster.

Het nabootsingsspel vangt aan bij iets dat dicht bij de beleving van de kinderen staat, namelijk het bereiden en consumeren van voedsel. Daarom neemt het speelkeukentje een centrale plaats in.

Het heeft een grote aantrekkingskracht voor kinderen vanaf het moment dat ze zelf door de ruimte kunnen kruipen.

Het houten namaak eten wordt in de kastjes gestopt of er juist weer uitgehaald. Potjes en pannetjes verhuizen van de ene plek naar de andere. Vanaf het tweede jaar wordt er een begin gemaakt met "koken" en het boodschappen doen.

Tussen de speelhoeken in kan gefietst worden met loopfietsjes en is er genoeg ruimte om te kruipen, te lopen te springen op een daarvoor bestemd kussen.

In de zomer verplaatst het bewegingsspel zich meer de buitenruimte.

Het is de taak van de leidster om adequaat te reageren op de behoefte van de kinderen om door middel van beweging de energie kwijt te kunnen raken.

Omdat er sprake is van een verticale groep moet de situatie ook veilig blijven voor de hele jonge kinderen.

Soms biedt de box deze veiligheid of wordt er voor gekozen de groep op te splitsen zodat de oudere kinderen met een van de leidsters naar buiten gaat. Met name als de weersomstandigheden zodanig zijn dat het voor de baby's te koud is buiten.

Zonder de behoefte tot bewegen in te perken is het een leersituatie ook rekening te leren houden met de kwetsbaarheid van de kleintjes.

Rust/voorlees/hangplek

Hiervoor wordt er dankbaar gebruik gemaakt van de bank. De kinderen weten al van jongs af aan dat dit de plek is om voorgelezen te worden.

In de boekenkast staan de voorleesboeken. De boeken op de onderste plank mogen de kinderen zelf pakken. De prentenboeken op de bovenste planken dienen uitsluitend om uit voorgelezen te worden omdat ze te kwetsbaar zijn.

Het zitkussen kan ook gebruikt worden om op te liggen. Vooral tegen het einde van de dag is dit een dankbaar plekje. Vooral als de leidster dan even een deken over je heen legt.

Verstopplekjes

Hiertoe is de plek onder de box favoriet. Met name als deze bedekt wordt met lappen. Lappen gedrapeerd om de grote tafel biedt weer andere mogelijkheden.

Door je te verstoppen oefenen kinderen concreet met afscheid en weerzien. Het kiekeboe spel is hierop ook van toepassing.

Creatieve activiteiten

Deze vinden plaats aan de grote tafel. Hoog boven de grond hebben de kinderen dan geen last van de grijpgrage handen van de kruipers. Andersom biedt het doen van een dergelijke activiteit voor deze kinderen weer meer bewegingsvrijheid op de vloer.

Zo wisselen de activiteiten zich af verspreid over de dag.

Er is voor gekozen dat de kinderen niet al het materiaal kunnen pakken wanneer zij dat willen. Na verloop van tijd is het duidelijk dat zij hiertoe de hulp van de leidster in moeten roepen.

De kinderen kunnen soms niet overzien wat er gebeurt als je net de onderste puzzel van de stapel zou willen pakken of wanneer je besluit met de speelklei te willen spelen als de tafel straks gedekt gaat worden voor het eten.

Ook het puzzelen vindt plaats aan de tafel, met uitzondering van de vloerpuzzels. Samen met de leidster wordt dan een geschikte plaats gezocht op de voer.

De buitenspeelplaats

Hier bevindt zich een zandbak en een klim-, speel-en glijbaanhuisje.

Deze staat op gras en voldoet aan de veiligheidsvoorschriften.

Er is een aparte berging waarin het buitenspeelgoed wordt opgeborgen.

De zandbak wordt afgeschermd door een net wanneer er niet mee gespeeld wordt.

Op warme dagen biedt een grote plataan schaduw. Het is dan ook een goede plaats voor de kinderwagen of een speelkleed op de grond voor de kleinsten. Er is voldoende bestrating om te kunnen fietsen, skelteren of stappen.

Er zijn plannen om de buitenspeelplaats aan te kleden met planten en bloemen en een tuintje om samen met de kinderen te verzorgen.

In de groene strook langs het raam ven het kinderdagverblijf kunnen ook van binnenuit de seizoenen gevolgd worden.

Met name in de winter biedt deze plek genoeg gelegenheid om de vogels van voedsel te voorzien. Deze worden met de kinderen aangebracht.

Het buitenspel maar ook het wandelen neemt een belangrijke plaats in binnen het dagritme van het elfenbankje. In de herfst en winter is het niet altijd geschikt voor de jongsten om buiten te spelen. Dan is het wandelen met de bolderwagen een goed alternatief.

Door het dorp of langs de weg nemen alle kinderen plaats in de wagen. In het bos of op veilige paden mogen de kinderen die kunnen lopen er uit om te lopen en te rennen.

Bij koud weer worden de kleintjes ingepakt met een extra deken.

De herfst kunnen we beleven door liedjes te zingen of een paddenstoel te knutselen.

De meest intense beleving is echter te sloffen door de gevallen bladeren, de wind te voelen of een sneeuw van bladeren om je heen te zien dwarrelen.

Het spelmateriaal

Het spelmateriaal is afgestemd op de lichamelijke, verstandelijke, creatieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen en wordt geselecteerd op kwaliteit en veiligheidsnormen. Speelgoed dat voor meerdere doeleinden geschikt is heeft onze voorkeur. Ook speelgoed dat ruimte laat voor eigen verbeelding en fantasie, een grote speelwaarde heeft en niet te veel vooraf is ingevuld met kleur en details.

We leren kinderen ook met zorg om te gaan met de verschillende soorten spelmaterialen. Het samen opruimen en compleet maken van puzzeltjes hoort ook bij de zorg voor het materiaal.

Als er een pop of beer op de grond rond slingert wordt deze door de leidster zorgvuldig opgepakt en in het poppen bed gelegd.

De leidsters proberen het kind te stimuleren met eenvoudige materialen te spelen. De stoelen zijn heel bruikbaar als trein en de gevonden kastanjes zijn leuk om mee te "koken" op het speelfornuis.

Televisie

In het kinderdagverblijf is geen televisie aanwezig. Dit is een bewuste keuze.

Een televisie zendt letterlijk en figuurlijk veel prikkels uit waar we met name de jonge kinderen voor willen behoeden.

Ook wanneer er zorgvuldig gebruik gemaakt zou worden van een televisie zijn de kinderen zich bewust van de aanwezigheid ervan. Dit kan de uitdaging van het spel verstoren.

Met name wanneer de kinderen vermoeid raken of tijdelijk "uitgespeeld" is een televisiefilmpje kijken aantrekkelijk. In feite krijg het kind wederom een dosis prikkels te verwerken, terwijl er in de basis behoefte is aan rust. Zitten in een hoekje van de bank met je knuffel of een voorleesboek biedt een wezenlijk rustmoment.

Bovendien mogen kinderen ook momenten van leegte en verveling ervaren. Hieruit ontstaan weer nieuwe uitdagingen.

Uit de praktijk blijkt dat de kinderen de televisie niet missen. Het is duidelijk dat deze niet behoort tot de inventaris van het Elfenbankje.

Er wordt wel gebruik gemaakt van een CD speler. In de Sinterklaastijd is het leuk om Sinterklaasliedjes te beluisteren. Tegen het einde van de dag wordt er vaak rustige achtergrondmuziek opgezet.

De ervaring leert dat onrustige baby's goed reageren op zachte klassieke muziek.

De vaardigheden van de leidster

Elke dag worden er met de kinderen wel enkele activiteiten gedaan. De leidster gaat hier flexibel mee om. Er wordt naar gestreefd bij de keuze van de activiteiten allerlei ontwikkelingsgebieden aan bod te laten komen.

Over het algemeen staat de leidster tijdens het spelen op de achtergrond. Er wordt naar gestreefd dat de kinderen zich zo veel mogelijk zelf leren vermaken.

De leidster observeert het spel en grijpt in wanneer er onveilige situaties ontstaan of wanneer het spel vast loopt. Dan zal zij zo veel mogelijk proberen de kinderen af te leiden door in te spelen op de fantasie van de kinderen.

We proberen ook van huishoudelijke activiteiten een spel te maken, zodat kinderen spelenderwijs leren en niet onnodig een hekel krijgen aan bijvoorbeeld afruimen en opruimen.

Naast de activiteiten die voort komen uit het gewone dagritme zoals eten, spelen, zingen en wandelen doen we incidenteel activiteiten die geïnspireerd zijn op het seizoen of een feest.

Bij al deze activiteiten geldt dat kinderen vrij zijn om wel of niet mee te doen, toe te kijken of afstand te nemen.

Door zelf plezier te hebben aan de activiteit en op die manier uitnodigend te zijn, stimuleren we de kinderen en laten ze zelf komen. De leidster moet dan ook echt zijn en geloofwaardig in de dingen die zij doet.

Zelfreflectie is in ieder beroep van belang maar zeker in het kinderdagverblijf.

Wanneer ik nog vol ben van de huiselijke beslommeringen van die ochtend en nog niet echt de stap heb gemaakt naar de groep kinderen in het kinderdagverblijf, heeft dat zijn weerslag op het spelgedrag van de kinderen. Pas wanneer ik rustig ga zitten en me in het hier en nu verplaats vinden ook de kinderen hun plek.

We bieden het kind de vrijheid om te spelen en te exploreren maar de vrijheid van het ene kind houdt op waar dit de vrijheid van een ander kind beperkt. Hierin geven we het kind grenzen aan die passen bij de fase van hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Jonge kinderen begrijpen meer van lichaamstaal dan van gesproken taal.

Zo proberen we juist wanneer het gaat om het aangeven van grenzen eerlijk en echt te zijn. Hierbij spreken we het kind ook vanuit onszelf toe in korte bewoordingen. We kunnen het kind een andere uitweg laten zien door samen op een trommel te slaan in plaats van een ander kindje wanneer er van boosheid sprake is. Soms halen we een kind even weg uit een situatie die te veel prikkelt om over grenzen te gaan. Hetzelfde kunnen we bereiken door de spelsituatie om te buigen door hier fantasievol op in te gaan.

Marijke en Kees zijn druk aan het springen op het springkussen. Zij hebben aan weerszijden een stoeltje geplaatst en daar springen zij om beurten van af. Kleine Guus is net wakker en kruipt ook op het kussen waardoor er een gevaarlijke situatie ontstaat. De beide andere kinderen hebben zich voor die tijd flink kunnen uit leven. De leidster pakt wat knuffels en gaat op het kussen zitten om de kruipende Guus te kunnen beschermen. Zij nodigt Marijke en Kees uit om nog een keer te springen want de stoomboot van Sinterklaas staat op het punt om te vertrekken. Er ontwikkelt zich een spel dat rustiger en voor dat moment veiliger is dan het vorige.

Het nabootsen staat met name in de vier levensjaren centraal. Wat het kind in de eerste levensfase leert, leert het door nabootsing. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn het lopen en het spreken.

Het willen nabootsen vraagt van de leidsters een positieve houding. Ook kunnen we de nabootsingsdrang "uitbuiten" in het aanleren van gewoontes.

Dit vraagt van de leidsters een consequent gedrag t.a.v. de gewoontes die we willen aanleren.

Samen de voeten vegen als we weer naar binnen gaan. Je jas op de kapstok hangen, het speelgoed opruimen en je handen wassen na het naar de WC gaan zijn hier voorbeelden van.

Ook is het belangrijk de kinderen aan te spreken met de juiste woorden. Dus niet te verkleinen of vervormen zoals zij dit zelf nog vaak doen.

De aanwezigheid van bekende leeftijdgenoten

Naast emotionele veiligheid helpt de aanwezigheid van bekende leeftijdgenoten het kind om te exploreren en spelen. Na verloop van tijd weten zij van elkaar welk spel er voornamelijk gespeeld wordt of wat de te verwachten reacties zijn.

Een nieuw kind in de groep kan van grote invloed zijn op het spel.

Toch kan dit ook een mogelijkheid tot groei bieden.

De leidster houdt in de gaten of de groepssamenstelling hanteerbaar is. In sommige gevallen kan het voorkomen dat het beter is dat er wisselingen plaats vinden in dien dit mogelijk is.

Hiervan kan sprake zijn als de kinderen niet tot spel kunnen komen. Ook niet wanneer de leidsters er alles aan gedaan hebben de verstoring te analyseren of om te buigen.

Over het algemeen zijn de kinderen flexibel en ontstaan er weer hele nieuwe wendingen in het spel wanneer er een nieuwkomer bij is gekomen of wanneer een van de kinderen de groep verlaat om naar de basisschool te gaan.

Bijzondere kinderen

Kinderen zijn uniek, door aanleg en door omstandigheden waarin ze opgroeien. Hoe ouder kinderen worden hoe meer deze bijzondere kenmerken naar voren zullen treden.

Soms ontwikkelen kinderen zich anders dan het "gemiddelde" kind. Door de omgeving zo gunstig mogelijk te maken op het gebied van de duidelijkheid, voorspelbaarheid en gedrag, kunnen we hier goed mee om gaan.

Daarbij is warmte voor het kind met al zijn eigenheden het belangrijkste.

De leidsters hebben veelvuldig overleg hoe we het kind helpen met haar of zijn gedrag om te gaan. Waarbij ook de interactie tussen de kinderen in de gaten wordt gehouden.

Zodra we een structureel probleem ondervinden in het bieden van een juiste groeiomgeving voor een "bijzonder kind", zal altijd met de ouders overlegd worden.

Het is de taak van de leiding van het Elfenbankje om hier zorgvuldig mee om te gaan en samen met de ouders de juiste begeleiding en hulp te realiseren.

Soms komt het voor dat het verblijf in het kinderdagverblijf te vermoeiend is voor het kind. Dan wordt dit met de ouders besproken en daar waar mogelijk wordt het rooster aangepast.

Ook kunnen er ingrijpende ervaring plaats vinden in het leven van de ouders en/of het kind.

Het contact met de ouders is zo open mogelijk zodat dit bespreekbaar is. Met name als dit invloed heeft op het gedrag van het kind.

Bij een vermoeden van kindermishandeling of verwaarlozing volgen wij het betreffende protocol.

3. Ontwikkelen van sociale competentie:

Dit begrip omvat sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld zich in een ander kunnen verplaatsen, conflicten oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

Een kind in een groep heeft te maken met andere kinderen en dat betekent dat ze leren rekening te houden met elkaar.

Deze interactie met andere kinderen, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen, biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competentie.

Over het algemeen staat sociale competentie hoog in het vaandel bij ouders, opvoeders en maatschappelijk gezien.

Hierdoor ontstaat nogal eens de neiging te hoge eisen te stellen aan jonge kinderen m.b.t het aanleren van sociale vaardigheden.

Met name binnen de sociaal emotionele ontwikkeling zijn er ook een aantal aspecten die zich niet eerder laten stimuleren dan op het moment dat het kind er daadwerkelijk aan toe is.

Een goed voorbeeld is de ontwikkeling van het geweten. Een kind van nog geen twee dat een huilende baby aait, bootst gedrag na, of heeft er een succeservaring mee. Van echte inleving is nog geen sprake, omdat het kind nog volop bezig is zijn eigen ik te ontdekken. Een kind van nog geen twee jaar dat bijt kan zich om dezelfde redenen ook nog niet inleven. Het kind is op die leeftijd in de ik-fase en experimenteert gewoon met ervaringen.

Wat hij of zij denkt is "Ik doe iets en er gebeurt iets" of "Hé ik heb invloed".

Voordat het geweten ontwikkeld is moeten er een aantal processtappen gezet zijn . Dat proces kan qua tijdsduur sterk verschillen.

Wat we in het kinderdagverblijf kunnen doen is de omstandigheden zo gunstig mogelijk maken. Een belangrijke omstandigheid voor een gunstige sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind is zelfvertrouwen/ eigenwaarde.

Zelfvertrouwen/eigenwaarde

Het is voor het gevoel van eigenwaarde van een kind zeer belangrijk dat het voelt dat het "er mag zijn ".

Zodra een kind ervaart dat het prima is zoals het is en dat het niet gaat om wat het (al) kan of hoe het zich gedraagt, zijn we op de goede weg.

Enkele verschillen die we tegen kunnen komen in wie het kind is en wat het kind mee brengt:

Kinderen kunnen heel heftige en minder heftige emoties hebben.

Kinderen zijn impulsief en voorzichtig

Kinderen hebben aanleg om iets specifiek vlot te leren en moeten om andere dingen te leren soms meer moeite doen.

Kinderen brengen een hoop ervaringen en voorbeeldgedrag mee uit allerlei omstandigheden die we niet kennen.

Kinderen bevinden zich in een bepaalde fase in hun ontwikkelingsproces en die fase kan korter of langer duren

De gunstigste omstandigheid om zelfvertrouwen en een goed gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen is veiligheid.

Veiligheid geeft vertrouwen en dat is het grootste basisgevoel dat we de kinderen willen geven.

Natuurlijk moesten de kinderen even wennen aan de nieuwe omgeving na de verhuizing van het huishuis naar het kinderdagverblijf.

Aan de manier van binnenkomst s 'morgens, is al gauw te merken dat het gevoel van veiligheid is terug gekeerd. De drieste voetstappen zijn buiten al te horen. De kleintjes die gedragen worden laten een brede glimlach zien als ze door het raam het vertrouwde gezicht van de leidster waarnemen.

Emoties

Baby's en peuters zijn gevoelig voor emoties. Ze kunnen de emoties nog niet altijd verwoorden en ook nog niet altijd scheiden wat van henzelf is en wat van een ander. Het ene kind is gevoeliger voor omgevingsruis dan het andere, maar ze zijn allemaal in zekere mate gevoelig. Om zelfvertrouwen te ontwikkelen is het nodig te leren onderscheiden welke emoties van jou zijn en welke niet en te leren dat emoties er mogen zijn en er een veilige manier is om ze te ontladen. Vooral peuters hebben fysiek de behoefte om te ontladen. Het liefst doen zij dit in een "emotie schone" omgeving, bijvoorbeeld in de buitenlucht. Buiten spelen en rennen in de natuur nemen dan ook een grote plaats in op het Elfenbankje.

In het programma is opgenomen dat we tegen elf uur naar buiten gaan. Dit tijdstip is niet voor niets gekozen.

Tegen die tijd is een fysieke ontlading nodig. Ook al werd er voor die tijd rustig gespeeld, vanaf half elf kunnen de emoties hoog op gaan lopen. Verbale communicatie van de kant van de leidster slaat niet meer aan. De lucht moet daadwerkelijk "geklaard" worden.

Wanneer het weer het echt niet toe laat om naar buiten te gaan doen we op dergelijke momenten andere activiteiten zoals een balspel, kringspelen of maken we muziek.

Binnen leveren we als leidsters een bijdrage aan een "emotie schone" omgeving door onze eigen onrust thuis te laten of buiten het werk te ontladen. We proberen onze onvrede van elders weg te bergen zodra we bij de kinderen zijn. Dit is meestal een belangrijk aandachtspunt voor de soms nog jonge stagiaires. Hetgeen goed begeleid wordt door de leidsters van het Elfenbankje.

De kinderen leren dat emoties komen en gaan en dat ze even tijd en aandacht nodig hebben maar daarna weer verdwijnen.

Door emoties te benoemen als iets heel gewoons, ook in het bijzijn van andere kinderen, leren kinderen wat bij hen hoort en wat bij het andere kind. Het kind dat bewust of onbewust getuige is van andermans emotie leert zichzelf ook kennen.

Groepsopvang

In het Elfenbankje wordt er dagelijks één groep kinderen opgevangen in de leeftijd van nul tot vier jaar.

Hier is dus sprake van een verticale groep.

Praktisch gezien zou een horizontale groep niet mogelijk zijn.

In de omgang bepaalt het hebben van een verticale groep heel duidelijk het karakter van de opvang binnen het Elfenbankje.

Hierdoor kunnen broertjes en zusjes samen in een groep. In de beleving lijkt de groep door de verschillende leeftijden op een groot gezin.

De oudere kinderen inspireren en stimuleren de jonge kinderen.

Jonge kinderen die in de groepsopvang komen zien allerlei dingen gebeuren en maken vooral in sociaal opzicht, soms deel uit van gebeurtenissen waar ze qua ontwikkeling nog niet veel mee kunnen.

Het is heel anders wanneer je rustig thuis in de nabijheid van papa of mama op groeit.

Ik ben me er goed van bewust dat kinderopvang in het algemeen veel vraagt van kinderen ten aanzien van het socialiseringsproces.

We kunnen wel eindeloos roepen "samen spelen en samen delen" maar we moeten ons goed realiseren dat de betekenis van deze woorden de kinderen vaak ontgaat.

In de fase waarin het ik besef ontstaat, zoals bij peuters, is het voor het kind erg moeilijk ook nog rekening te moeten houden met het ik van een ander.

Hier rekening mee houdend wordt er in het Elfenbankje voor gekozen de groep niet te groot te maken. Door de verschillende leeftijden zullen de aanwezige peuters geringer in aantal zijn. Juist deze leeftijdscategorie heeft het nodig in alle rust te kunnen oefenen met sociale vaardigheden.

Wanneer er nieuwe aanmeldingen zijn wordt er gekeken hoe de leeftijd en het type kind zich zal gaan verhouden met de rest van de groep.

Zo zal de donderdaggroep misschien wel kunnen groeien tot een maximum van zeven à acht kinderen en op vrijdag tot een voorlopig maximum van vijf kinderen.

Ook wanneer het de sociale ontwikkeling betreft speelt de nabootsing een grote rol.

De leidsters zijn zich hiervan bewust in de omgang met elkaar en de kinderen.

De kalmte en voorzichtigheid die zij betrachten in de omgang met de baby's wordt ook door de dreumesen en peuters opgemerkt.

Door de dag heen zijn we er mee bezig dat de kinderen bewust zijn van elkaars aanwezigheid en hoedanigheid gezien de verschillende leeftijden.

Als een kind na binnenkomst gesetteld is gaan we met elkaar na wie er nog zal komen vandaag en of er misschien kinderen ziek zijn.

Er zijn verscheidene momenten waarbij we gezamenlijk aan tafel gaan.

Iedereen moet op elkaar wachten wanneer de bekers, koekjes uitgedeeld worden of wanneer de boterhammen gesmeerd worden.

Na het sap drinken worden er liedjes gezongen of versjes opgezegd. Ook dan moet je soms op je beurt wachten wanneer je mag aangeven welk liedje je wilt zingen of aan mag geven wat voor beweging er gemaakt mag worden als de poppenkoopman op reis is uit het liedje Ik stond laatst voor een poppenkraam.

Naargelang het seizoen is er een hand pop aanwezig. Het is altijd weer spannend wanneer deze je gedag komt zeggen of in je nek kriebelt. De kinderen ervaren op deze wijze zichzelf maar binnen de groep. Het is veilig om te weten dat jij óók aan de beurt komt.

Tijdens het eten en drinken proberen we samen aan tafel te blijven totdat iedereen klaar is.

De leidster voelt aan wanneer dit echt niet meer mogelijk is. Een langzame eter krijgt ook al zijn de kinderen al van tafel toch de kans om door te eten. Een van de leidsters blijft het kind dan gezelschap houden.

Overige groepsactiviteiten:

- Met elkaar wandelen in het bos waarbij we voldoende de tijd nemen om elkaar te wachten.

- Feest vieren. (Dit onderwerp komt later ter sprake.)

- Opruimen

- Creatieve activiteiten, deze worden meestal in kleine groepjes gedaan.

De oudere kinderen worden gestimuleerd om de kleintjes te helpen in hoeverre dit mogelijk is. Ook vraagt de leidster bewust of de kinderen iets aan te willen geven.

Marijke is bijna vier jaar en voelt zich echt de oudste omdat ze bijna naar de basisschool gaat.

Als Bart van acht maanden een fruithapje krijgt heeft ze dit meteen in de gaten.

De leidster nodigt haar uit om ook een paar hapjes te geven. Onder begeleiding van de leidster is zij in staat om de volgende keer Bart zijn hele fruithap te geven.

We stimuleren het samen spelen. Waarbij we er ons van bewust zijn dat echte interactie pas mogelijk is vanaf de kleuterleeftijd.

Samen spelen is vaak "om de beurt". We schenken hier veel aandacht aan. Is een kind uitgespeeld met het felbegeerde speelgoed, dan brengt het kind het naar het kind dat moest wachten. We geven een kind dat teleurgesteld is omdat het nog niet aan de beurt is, ruimte en gelegenheid om even teleurgesteld te zijn.

4. De overdracht van normen en waarden.

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de cultuur eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uit maken.

Een kinderdagverblijf biedt een bredere samenleving dan het gezin. De groepssetting biedt daarom in aanvulling op de socialisatie in het gezin, heel eigen mogelijkheden tot socialisatie en cultuuroverdracht.

In een groep doen zich relatief veel "leermomenten" voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen de kinderen, bij verdriet en pijn. Het gedrag van de leidster speelt een cruciale rol bij de morele ontwikkeling van kinderen.

Respect / eerbied

Voor ons als volwassenen is het heel leerzaam het kind gade te slaan. Steeds weer die verwondering in de blik van het kind, terwijl het de wereld tegemoet treedt.

We zien het eerste lachen van een baby die een gezicht herkent. De spanning van een dreumes wanneer we kiekeboe spelletjes doen en het bevrijdende lachen van een peuter wanneer een lieveheersbeestje gevolgd wordt of wanneer de eerste sneeuwkllokjes gaan groeien.

In feite hebben de kinderen met al hun verwondering al een gevoel van eerbied in zich.

Als opvoeders moeten we dit koesteren, begeleiden en verder tot ontplooiing laten komen.

Wat is eerbied? Het in eigen waarde laten van mensen en dingen. Dat kunnen we dagelijks oefenen.

De natuur als leerschool

Een spin hoeft niet dood gemaakt te worden maar deze wordt voorzichtig opgepakt en naar buiten gebracht. Het is daar immers veel fijner voor de spin want buiten zijn nog veel meer spinnen om mee te spelen.

Het gevonden lieveheersbeestje mag bekeken worden maar wordt niet op gepakt anders doet het zich pijn.

Tijdens de boswandeling bewonderen we de vogelnestjes of een spinnenweb waar de zon op schijnt.

Als we onderweg bloemen plukken laten we die niet slingeren maar zetten ze in een vaasje.

Er zijn genoeg voorbeelden te noemen maar de essentie is, dat we door de kinderen te wijzen en te laten ervaren wat de natuur voortbrengt bijzonder is we een respectvolle houding aanmoedigen.

In de gang van het kinderdagverblijf staat een seizoenentafel zodat we ook binnen de seizoenen kunnen beleven.

Omgang met het spelmateriaal

We leren de kinderen hier zorgvuldig mee om te gaan. Allereerst geven we als leidsters het goede voorbeeld. Speelgoed wordt van de grond opgeraapt, onderhouden en schoon gemaakt.

Na het eerste levensjaar hebben vrijwel alle kinderen een soort van gooi- en smijtfase. Het is een periode die vooraf gaat aan het echte spelen.

De kinderen zijn te jong om hiermee met enig normbesef mee om te gaan.

Toch proberen we de kinderen bij het opruimen te betrekken en doen we voor wat je nog meer met het speelgoed kunnen doen.

De oudere kinderen worden erop gewezen dat het bijvoorbeeld niet de bedoeling is om de hele boekenkast te plunderen maar na het lezen van drie boekjes deze terug te leggen alvorens weer nieuwe te pakken.

In de omgang met elkaar

We leren de kinderen zoveel mogelijk aan om elkaar geen pijn te doen en geen speelgoed van elkaar af te pakken.

Zoals ik al eerder besproken heb doen we dit zo veel mogelijk op een wijze die overeenstemt met de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt.

Jan van ander half jaar kan nog niet zo lang lopen. Als er een nieuw meisje in de groep komt dat nog kruipt weet hij hier niet goed mee om te gaan.

Hij duwt tegen haar of gaat op haar liggen waardoor hij het kruipen verhindert.

Eigenlijk is zijn reactie heel instinctief. Door het laag bij de grondse kruipen staat zij lager in de rangorde dan hij.

Gezien de leeftijd van Jan is er nog helemaal geen sprake van gewetensvorming.

Om niet in een voortdurende negatieve spiraal te komen door hem te corrigeren leidt de leidster hem af wanneer het incident zich weer dreigt voor te doen. De fixatie op het meisje verdwijnt geleidelijk.

We nodigen de kinderen uit om het speelgoed met elkaar te delen.

Wanneer we in een kring of aan tafel met de muziekinstrumentjes spelen ruilen we deze na één of twee liedjes. Dit wordt van tevoren afgesproken.

Aan tafel tijdens de maaltijd proberen we op elkaar te wachten. We stimuleren de kinderen elkaar iets aan te geven wanneer dit nodig is.

Ook de baby's horen bij de groep. Wanneer de slaap- en voedingstijden dit toelaten bevestigen we een babykuipje aan een kinderstoel zodat deze bij de tafel kan staan.

Vieringen

Het vieren van een verjaardag, Kerstmis, Pasen etc. is ontstaan uit de behoefte aan het hebben van houvast in onvoorspelbare tijden.

Het zijn rituelen die jaarlijks terug keren en daardoor voorspelbaar zijn.

Binnen onze cultuur hebben dergelijke feesten een eigen vorm aangenomen. Door deze met de kinderen te vieren dragen we daarom bij aan een stuk cultuuroverdracht.

Verjaardag

Wanneer een kind jarig is worden er van te voren slingers op gehangen zodat bij binnenkomst het meteen duidelijk is dat er een kind jarig is.

De eerste verjaardag wordt door het kind niet bewust ervaren maar wel door de oudere kinderen in de groep en dat geeft een gevoel van saamhorigheid.

Als we om tien uur sap gaan drinken wordt de tafel aangekleed met een verjaardagsring met kaarsjes en een muziekdoosje dat alleen tevoorschijn wordt gehaald op dit speciale moment.

Als het kind het wil wordt er een verjaardagskroon gemaakt. We zingen liedjes en van de leidster krijgt de jarige een cadeautje. Na het uitblazen van de kaarsjes mag het kind trakteren.

De traktaties zijn simpel en zo mogelijk geschikt voor alle leeftijden.

Wanneer een kind allergisch is wordt dit van te voren met de ouders door gesproken, eventueel zorgt de leidster voor een alternatief.

Wanneer een kind vier jaar wordt krijgt het verjaardagsritueel een extra tintje.

Vanaf dat moment gaat het kind naar de basisschool en zal het weg gaan bij het Elfenbankje.

Op de kroon worden zwaaihandjes gemaakt van de uitzwaaiende kinderen. Bij het aansteken van de kaarsen wordt in het kort de levensloop van het kind door gesproken. Het accent ligt hierbij op alle belevenissen uit de periode dat het kind in het Elfenbankje verbleef.

Deze keer krijgt het kind een afscheidscadeau dat door de leidster is gemaakt.

Door zelf iets te maken is de leidster bewust bezig met het naderende afscheid. Het benadrukt de verbondenheid die er was in de periode dat het kind in het Elfenbankje was.

Na deze viering gaan we verder met de orde van de dag.

In het Elfenbankje is er aandacht voor het Sint Maartensfeest, Sinterklaasfeest, Kerstmis en Pasen.

Koninginnedag, Carnaval en Valentijnsdag worden niet gevierd want deze feesten vallen nog te veel buiten de belevingswereld van het jonge kind.

Op de vrije school nemen ook het Michaëlsfeest (oogstfeest), Pinksterfeest en het Sint Jansfeest (midzomerfeest) een belangrijke plaats in.

Omdat ik mij voor een deel heb laten inspireren door de vrije school pedagogiek heb ik deze feesten wel in mijn achterhoofd, ook al worden ze niet specifiek op die dag gevierd.

Zo verschijnen er pompoenen op de seizoenentafel of knutselen we windmolentjes of vliegers om de herfstwind te ervaren.

Wanneer het hoogzomer is maken we kunstwerkjes van alle verschillende grassoorten die er groeien en picknicken we in het bos.

Sint Maarten

Voor alle kinderen die kunnen lopen knutselen we een goed hanteerbaar lampionnetje.

Gedurende de dag zingen we liedjes en tegen vijf uur doen we de lampionnen aan. Een van de leidster gaat achter een van de deuren staan en is blij verrast als de kinderen tevoorschijn komen. Zij deelt iets lekkers uit in de vorm van een koekje of een doosje rozijntjes.

Sinterklaasfeest

De sinterklaastijd is een roerige tijd, ook voor jonge kinderen. Gezien de leeftijdscategorie gaan we bescheiden om met dit feest.

Het gaat er meer om dat de kinderen iets mee krijgen van de sfeer die om het feest heen hangt dan dat de Sint daadwerkelijk op bezoek zou komen. Afgezien dat dit beangstigend kan zijn is Sinterklaas een mythe.

Kinderen staan dicht bij deze beleving omdat hun fantasie nog volop in ontwikkeling is.

In het speellokaal zien we een afbeelding van Sinterklaas en zijn Piet. We knutselen in de sfeer van Sinterklaas, bakken pepernoten en zingen Sinterklaasliedjes.

De kinderen kunnen zich verkleden want er zijn genoeg pietenpakjes om aan te trekken.

We zien dat de kinderen vanaf hun derde jaar hier belangstelling voor krijgen. Tijdens de ik ontwikkeling is het immers nog erg moeilijk om in de "huid" van een ander te kruipen.

Een belangrijke plaats neemt de pietenpop in. Dit is een vriendelijk pietje in de vorm van een handpop. Dit Pietje logeert gedurende de Sinterklaastijd bij ons.

Na het sap drinken, eten en aan het einde van de dag komt deze even een praatje maken of pepernoten uit delen.

De kinderen krijgen een pakje in de schoen of piet heeft een zak met pakjes bij de deur neer gezet.

Dit jaar heb ik echter besloten voor iedere groep een cadeau te geven waar op het kinderdagverblijf mee gespeeld wordt.

Het is namelijk een hele zoektocht om de geschikte cadeautjes te vinden en de kinderen worden vaak al bedolven onder de hoeveelheid pakjes. Soms wordt er op drie locaties Sinterklaas gevierd.

Door simpelheid te betrachten met betrekking tot dit feest proberen we een rustpunt te bieden voor de kinderen.

Kerstmis

Ook tijdens de kerstperiode is de sfeerbeleving het belangrijkste. Er staat een kerstboom in de hal en er zijn versieringen aangebracht in het speellokaal.

We draaien regelmatig een CD met kerstliedjes en er wordt veel gezongen.

Natuurlijk zijn er geen gewone koekjes maar kerstkransjes. We knutselen met de oudere kinderen iets voor in de boom of voor op tafel.

Als de kinderen binnen komen is het licht gedempt en branden er waxinelichtjes op de tafel.

Een kerstviering behoort nog tot de mogelijkheden.

De ervaring leert echter dat de kinderen erg gehecht zijn aan het dag en weekritme.

Het Elfenbankje ervaren zij duidelijk als hun speelplek. Een viering te organiseren met ouders en kinderen van andere groepjes zou erg verwarrend voor ze zijn.

Een onderwerp om met de oudercommissie te bespreken.

Pasen

Kenmerkend van Pasen is het jonge leven bij dier en plant. Een periode die de kinderen erg aanspreekt.

We gaan naar de lammetjes kijken tijdens onze wandeling en spreken onze verwondering uit over alles wat weer groeit en bloeit.

Er worden paasversjes opgezegd en liedjes gezongen.

Samen met de kinderen worden er paasmandjes geknutseld om de eieren in te doen die we vinden in de omgeving van het Elfenbankje.

Wanneer het Vader- of Moederdag is maken we een cadeautje.

Kinderen vanaf tweeënhalf jaar zijn zich bewust dat zij iets maken voor papa of mama.

Kinderen die jonger zijn doen wel mee om vertrouwd te raken met het ritueel.

Baby's worden nog buiten beschouwing gelaten.

Natuurlijk is er altijd ruimte om voor de verjaardag van oma, opa, de ouders een tekening of schilderij te maken.

Meestal vinden de wat oudere kinderen dit erg leuk maar wanneer er liever gespeeld wordt mag dit ook.

De geboorte van een broertje of zusje wordt gevierd door toepasselijke slingers op te hangen en beschuit met muisjes te eten.

Hoofdstuk III

Werkwijze:

Een dag in kinderdagverblijf het Elfenbankje:

Binnen het Elfenbankje is een warme huiselijke sfeer.

Voor de opvoeding van jonge kinderen van nul tot vier jaar worden de drie bekende opvoedingsaspecten gehanteerd namelijk Rust, Regelmaat en Reinheid.

Deze kunnen in klein groepsverband goed in praktijk worden gebracht.

Door de verticale groep vormen we een groot gezin.

De dagindeling is opgesteld naar gelang de fysieke en emotionele behoeftes van de kinderen.

Door het bieden van een vast dagritme kan het kind rekenen op een regelmaat in het dagelijks leven. Dit geeft het kind vertrouwen. Het geeft veiligheid en zelfvertrouwen. Gisteren was het zo en morgen is het weer zo.

Elke dag heeft dezelfde indeling. Een enkele keer wordt deze doorbroken wanneer er een kind komt kennis maken of als er iets te vieren valt.

De kinderen komen binnen tussen 6.30 en 10.00 uur.

Ieder kind wordt individueel welkom geheten. Wanneer het nodig is geeft de ouder informatie over het welzijn van het kind of als er iets bijzonders is. De luiertas gaat in de daarvoor bestemde kast in de gang. De mee gebrachte voedingen voor de baby's worden zo nodig in de koelkast gezet. Dan worden de ouders uit gezwaaid. De kinderen gaan spelen of bijkomen op de bank met een boekje, vaak dicht tegen de leidster aan.

Tussen 9.30 en 10.00 uur gaan we sap drinken met een koekje.

De baby's zijn dan naar bed voor een ochtendslaap.

Aan tafel zingen we liedjes en zeggen we versjes op.

Dan gaan we weer spelen. Als een kind niet tot spelen komt of de anderen stoort wordt er een andere activiteit aan geboden. Dit kan zijn voorlezen, helpen bij de afwas, tekenen of boetseren met de speelklei.

Rond 10.30 of 11.00 uur maken we ons klaar om naar buiten te gaan.

De luiers worden verschoond en er wordt nog eens extra naar de WC gegaan.

We spelen op de buitenspeelplaats, wandelen door het dorp of gaan naar het bos. Dit hangt van de weersomstandigheden af maar ook van de groepssamenstelling.

Op sommige dagen wordt de groep opgesplitst. Met name als de slaaptijd van de baby's niet overeen komt met het moment dat de grotere kinderen naar buiten gaan.

Wanneer het weer het toe laat slapen de baby's buiten in een slaaphuisje of de kinderwagen.

Het naar buiten gaan vinden we erg belangrijk. Een regenbui is niet schadelijk voor kinderen mits zij er goed op gekleed zijn.

Soms zijn de weersomstandigheden te slecht en doen we zang of kringspelletjes binnen. De ruimte is groot genoeg voor fysieke activiteiten.

Tegen 12.45 uur gaan we de tafel dekken en wassen de kinderen de handen.

De broodmaaltijd verloopt ook iedere dag hetzelfde. Soms is de honger zo groot dat het moeilijk is te wachten op de begeerde boterham.

Halverwege de maaltijd drinken we s 'winters thee en s 'zomers een koude drank zoals melk of sap.

Over het algemeen kunnen de peuters en dreumesen lang aan tafel blijven zitten.

Wanneer de snoeten en handen gepeetst zijn mag iedereen van tafel. Een treuzelaar krijgt natuurlijk de kans om rustig door te eten.

Tussen 12.30 en 15.00 uur gaan de kinderen rusten.

Na het verschonen en het aan doen van de slaapzak worden de kinderen een voor een uitgezwaaid.

Er zijn kinderen die s 'middags niet meer slapen. Zij krijgen ook hun rust omdat de groep tijdelijk verkleind is. De leidster biedt deze kinderen een extra activiteit aan. Eerst voorlezen om bij te komen van het spelen en eventueel een knutselactiviteit. Soms is echter het spel dat ontstaat zo bijzonder omdat een aantal kinderen slaapt dat we de desbetreffende kinderen rustig hun gang laten gaan.

Om 15.00 uur drinken we sap en eten we fruit.

Daarna wordt er gespeeld, geknutseld of maken we nog een ommetje.

Tegen 17.00 uur doen we een rustige activiteit aan tafel met ter afsluiting een soepstengel. De tassen worden ingepakt en de meeste kinderen worden opgehaald. Voor de kinderen is de overgang op deze wijze makkelijker te maken dan wanneer zij zich los moeten maken van hun spel.

De kinderen die tot 17.30 uur blijven krijgen in sommige gevallen een door de ouders mee gebrachte warme maaltijd.

Groepsindeling

Het Elfenbankje is vier dagen in de week geopend, namelijk op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 7.30 uur tot 18.00 uur.

Wanneer er voldoende aanmeldingen zullen we ook op de woensdag geopend zijn.

Dit heeft de voorkeur boven een groepsmaat boven de tien kinderen.

Volgens de norm van de GGD qua speeloppervlakte mogen er twaalf kinderen opgevangen worden in het Elfenbankje.

Voor als nog gaat de voorkeur uit naar kleinschalige opvang met een maximum van tien kinderen per groep.

Per groepssamenstelling wordt er zorgvuldig gekeken of de groepsmaat klopt. Hebben de kinderen genoeg leeftijdsgenoten om mee te spelen, is er naast de verzorging ook voldoende pedagogische begeleiding mogelijk? Soms maakt een kind deel uit van de groep dat speciale zorg nodig heeft. Er wordt in dergelijke situaties eerder gekozen voor een kleinere groep.

Praktisch gezien komt het soms beter uit een groep niet groter te laten worden dan vijf kinderen omdat een groep van zes kinderen al gauw geleid moet worden door twee gekwalificeerde leidsters en dat brengt extra kosten met zich mee.

Het Elfenbankje vangt kinderen op in de leeftijd van nul tot vier jaar.

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal gelijktijdig aanwezige kinderen hanteren we de volgende regel:

1 beroepskracht per 4 aanwezige kinderen tot 1 jaar;

1 beroepskracht per 5 aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar;

1 beroepskracht per 6 aanwezige kinderen van 2 tot 3 jaar;

1 beroepskracht per 8 aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar;

Bij kinderen van verschillende leeftijden in een groep wordt het rekenkundig gemiddelde berekend.

De leidsters

Momenteel worden de kinderen begeleid door één vaste leidster en twee vrijwilligsters. Vanaf februari 2012 komt hier een parttime leidster bij.

Hiernaast zijn er incidenteel stagiaires aanwezig.

De vaste leidster wordt bij ziekte of afwezigheid vervangen door de tweede leidster. Zodat er altijd een vertrouwd persoon op de groep aanwezig is.

De activiteiten en werkzaamheden van de stagiaires gebeuren onder begeleiding van de ervaren leidster.

Gedurende de stage worden de stagiaires boventallig ingezet.

Het Elfenbankje is een door Calibris erkend leer bedrijf. De stagiaires zijn afkomstig van het Drenthe college, niveau twee (zorg en welzijn) en niveau drie (SAW).

De leidsters gaan vanuit de pedagogische visie van het Elfenbankje een relatie aan met de kinderen en draagt deze uit naar de ouders.

De leidster beschikt over vaardigheden om de kinderen zowel individueel als in groepsverband te verzorgen en te begeleiden.

De leidsters hebben een pedagogische beroepsopleiding gevolgd in het middelbaar en/of hoger beroepsonderwijs. Dit geldt ook voor de vrijwilligsters.

Per groep is er altijd een leidster aanwezig met een diploma kinder EHBO of Bedrijfs Hulpverlening.

Van iedere leidster is er een verklaring omtrent goed gedrag aanwezig op het kinderdagverblijf.

Kindbespreking

Wanneer de opvang aan vangt krijgen de ouders een leeg boekje mee naar huis. In dit boekje kunnen de ouders bijzonderheden vermelden zoals het voedingsschema en het slaapritme. De leidster beschrijft de bezigheden van het kind en de gemoedstoestand. In korte bewoordingen wordt er een impressie gegeven van de dag en de plaats van het kind daarin.

Zo ontstaat er voor de ouders een waardevol documentje.

Hiernaast is er altijd ruimte voor een mondelinge overdracht zowel wanneer het kind gebracht als wanneer het gehaald wordt.

Eén keer per jaar vindt er een evaluatie plaats met de ouder(s). Tijdens dit gesprek wordt er specifiek stil gestaan bij de ontwikkeling van het kind.

Dit gesprek vindt meestal s 'avonds plaats in het kinderdagverblijf. Wanneer er oppasproblemen zijn wordt er bij de ouders thuis afgesproken.

Als de leidster speciale aandachtspunten heeft ten aanzien van de ontwikkeling van het kind wordt er natuurlijk eerder een afspraak gemaakt met de ouders.

Communicatie met de ouders

Naast de hierboven genoemde overdracht worden de ouders geïnformeerd door middel van het informatieboekje voor ouders.

Hiernaast is het pedagogisch beleidsplan altijd ter inzage aanwezig.

Minstens één keer per jaar wordt er een ouderavond georganiseerd. De ouders kunnen zelf aangeven welk onderwerp zij aan de orde willen laten komen of de leidsters doen een voorstel.

Dit jaar verlaat een groep kinderen het Elfenbankje om naar de basisschool te gaan. De leidster organiseert een ouderavond waar informatie wordt gegeven over de verschillende schooltypes.

Een flink aantal peuters bevindt zich in de koppigheidsfase, een dankbaar onderwerp om met de ouders te bespreken.

Oudercommissie

Sinds kort heeft het Elfenbankje een voltallige oudercommissie die bestaat uit drie ouders.

De belangrijkste taak van de oudercommissie is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van kinderen en ouders, door te participeren in het beleid van het kinderdagverblijf.

De oudercommissie fungeert hierbij als aanspreekpunt voor de ouders en voert regelmatig overleg met de eigenaar van het kinderdagverblijf.

Cliëntenraden, in dit geval de oudercommissie, hebben het recht om advies uit te brengen over bepaalde onderwerpen. Te denken valt aan het vaststellen of wijzigen van het pedagogisch beleid (o.a. voeding en dagindeling). Maar ook kunnen de openingstijden of een tariefswijziging ter sprake komen.

Het adviesrecht houdt ook in dat de eigenaar geen besluit kan nemen zonder hierover eerst de oudercommissie te raadplegen.

Als de eigenaar een beslissing wil nemen die niet in overeenstemming is met het advies van de oudercommissie kan dit alleen na schriftelijke uitleg met opgave van redenen.

De oudercommissie heeft recht op alle informatie die nodig is om tot een goed advies te komen.

Het doel van een goede samenwerking met de oudercommissie is om tot een beleid te komen dat de ouders, de kinderen en het personeel ten goede komt.

Klachtenregeling

We streven naar een open relatie met de ouders zodat eventuele problemen en klachten bespreekbaar zijn.

Mocht het voorkomen dat de ouders en de leiding van het Elfenbankje middels deze interne klachtenprocedure niet tot een oplossing komen, dan kunnen de ouders zich wenden tot een klachtencommissie.

Het Elfenbankje is aangesloten bij de Stichting Klachtencommissie Kinderopvang(SKK). De werkwijze van deze klachtencommissie wordt nader toegelicht op www.klachtenopvang.nl

Hoofdstuk IV

Veiligheid, Gezondheid en Hygiëne.

Inleiding

Hoe jonger de kinderen, hoe kwetsbaarder ze zijn voor blessures en ziekten. Er wordt door de kinderen intensief gebruik gemaakt van de speel en slaapruijnte.

Dit vraagt om professionele aandacht voor veiligheid en hygiëne.

Bovendien biedt een veilige speelomgeving voor de leidsters meer gemoedsrust. Natuurlijk zijn er regels ten aanzien van het gebruik van de ruimte maar deze kunnen tot een minimum gereduceerd worden wanneer de omgeving kindvriendelijk is.

Conform de wet kinderopvang voert het Elfenbankje jaarlijks risico inventarisaties uit op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Mogelijke acties naar aanleiding van deze inventarisaties worden vast gelegd in het actieplan.

Er vindt jaarlijks een controle plaats door de GGD.

De leidsters zijn bekend met de eisen omtrent het "veilig Slapen".

Algemene hygiëne

Een schone omgeving is zowel voor de kinderen als de leidsters van belang.

Door consequent te handelen en het nemen van maatregelen ten aanzien van de hygiëne wordt de kans op infectieziekten beperkt.

Helemaal te voorkomen dat kinderen elkaar besmetten kunnen we niet. Het is algemeen bekend dat de kinderen zich in de fase bevinden waarin de weerstand nog moet worden opgebouwd, waardoor ze extra bevattelijk zijn voor besmetting.

Bovendien zijn de kinderen onder de twee jaar zo zintuiglijk ingesteld dat vrijwel al het speelgoed met de mond afgetast wordt.

Speelgoed dat zich hier extra voor leent, zoals het houten speelgoed eten en bestek wordt daarom extra schoon gemaakt.

De speelruimte en het sanitair wordt dagelijks schoon gemaakt en krijgt in het weekend een grote schoonmaak beurt.

Daarnaast gelden de volgende regels:

De kinderen en de leidsters dragen sloffen om te voorkomen dat vuil van buiten de speelruimte bevuild.

De handen worden veelvuldig gewassen. De kinderen doen dit na het spelen in de zandbak, voor het eten en na het toilet gebruik.

De leidsters, na iedere verschoning, na toiletgebruik (ook wanneer zij kinderen hebben geholpen), alvorens eten te bereiden en het geven van flesvoeding.

De hand en theedoeken worden dagelijks verschoond evenals de vaatdoeken en slabbetjes.

Ziekte

Als een kind ziek is, zijn wij daar graag zo spoedig mogelijk van op de hoogte. In overleg kunnen we dan bekijken of de opvang kan doorgaan of niet. Het hangt af van hoe ziek het kind is, hoe groot de groep is en of er tijd en aandacht is om het kind de verzorging te geven die het nodig heeft.

Kinderen die ziek zijn hebben extra aandacht en zorg nodig, bovendien is de behoefte aan de aanwezigheid van vader of moeder extra groot.

Daarom kunnen zij beter in de rustige thuissituatie verzorgd worden.

Als een kind ziek is, of er andere redenen zijn die het welbevinden van het kind schaden, bepaalt het Elfenbankje of het verantwoord is om het kind binnen het Elfenbankje te laten verblijven.

Daarnaast zijn er een aantal ziektebeelden die besmettingsgevaar met zich mee brengen.

Als een kind in de opvang ziek wordt, nemen wij contact met de ouder(s) op om te overleggen. Soms moet een kind vervroegd worden opgehaald.

In geval van een calamiteit wordt er ook contact opgenomen met de ouders.

Als er snelheid van handelen noodzakelijk is nemen wij zelf contact op met een huisarts of nood arts of wordt 112 gebeld.

Wanneer de leidster in een dergelijke situatie alleen op de groep staat wordt er zo snel mogelijk een achterwacht ingeschakeld.

Naast de vaste krachten, waar van er twee in de nabijheid van het Elfenbankje wonen kan in uiterste noodzaak een beroep worden gedaan op de burens of dorpsgenoten van het Elfenbankje.

Bij ziekte van een van de leidsters wordt in eerste instantie naar vervanging gezocht binnen de leidsters die verbonden zijn aan het Elfenbankje. Wanneer dit niet mogelijk is wordt er een beroep gedaan op een uitzendbureau.

Het is niet altijd mogelijk de ouders op de hoogte te brengen van de ziekte van de leidster.

Tijdens het intake gesprek worden zij van de gang van zaken op de hoogte gebracht. Wanneer er vervanging nodig is zal dit altijd een gekwalificeerde leidster zijn.

Medicijngebruik

Het kan noodzakelijk zijn dat het kind tijdens de opvanguren een geneesmiddel of zelfzorgmedicatie krijgt toegediend.

Wanneer de ouders de leidster hiertoe verzoeken wordt er een overeenkomst gebruik geneesmiddelen ingevuld en ondertekend.

De ouders krijgen tevens een exemplaar van deze overeenkomst bij de plaatsingsovereenkomst zodat zij deze thuis alvast kunnen invullen.

Voeding

De jongste kinderen hebben een voedingsschema dat in overleg met de ouders is vast gesteld.

De babyvoeding wordt door de ouders mee gegeven. Borstvoeding kan ingevroren meegeven worden.

Wanneer een kind allergisch is voor bepaalde producten dan dienen de ouders zelf voor dieetvoeding te zorgen. Wanneer er getrakteerd wordt draagt het Elfenbankje er zorg voor dat ook een allergisch kind kan mee genieten.

Het Elfenbankje zorgt voor de overige voeding zoals vers fruit, melk, thee, sap, brood, hartig en zoet beleg, koekjes en versnaperingen zoals soepstengels en rijstwafels.

Aanvulling op het pedagogisch beleidsplan.

Het vier ogen beleid:

Naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak heeft de commissie Gunning onderzoek gedaan om hieruit lessen te trekken voor een betere en veiliger kinderopvang.

Er zijn een aantal aanbevelingen naar voren gekomen voor alle betrokkenen bij de kinderopvang.

De aanbevelingen zijn bedoeld om de veiligheidsrisico's te verkleinen.

Hieruit is het 4 ogen en oren principe voort gekomen. Dit houdt in dat er minimaal twee volwassenen, in een bepaalde vorm, toezicht moeten houden op kinderen in kinderdagverblijven.

Dit beleid is per 1 juli 2013 van kracht binnen de wet kinderopvang.

Ook voor kleine kinderdagverblijven geldt deze wet. Vanwege de financiële consequenties is het wel toegestaan dat er naast de professionele kracht een stagiaire of vrijwillig(s)er aanwezig is op de groep.

Ook moet er in het beleid worden opgenomen in welke vorm er onderling controle plaats kan vinden omtrent het functioneren van de medewerkers.

Toepassing van het beleid in het Elfenbankje:

In samenwerking met de oudercommissie zijn we tot een aantal afspraken gekomen die voor ons als klein kinderdagverblijf zijn te realiseren.

Bij de kinderopvang bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk aanwezige kinderen ten minste:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Omdat er in het Elfenbankje dagelijks één verticale groep aanwezig is wordt er een gemiddelde berekend van het bovenstaande.

Zo is het de ene dag mogelijk om zeven kinderen op te vangen onder begeleiding van één beroepskracht en een andere dag zes. Dit is afhankelijk van de leeftijd en dus ook de zorgbehoefte van de kinderen.

Momenteel is de samenstelling van de groep en de groepsgrootte op twee dagen van de week dusdanig dat er twee beroepskrachten aanwezig zijn.

Op deze dagen is er dus in het vier ogen beleid voorzien.

Op de overige twee dagen is er naast de beroepskracht een stagiaire of vrijwillig(st)er aanwezig.

Breng en haal momenten:

Deze momenten vinden plaats tussen 7.30 en 8.30 uur en tussen 16.30 en 18.00 uur.

Wegens het onvoorspelbare karakter van de haal en brengsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen –of langs loopt) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

Daarom hebben we er voor gekozen dat het niet noodzakelijk is dat er dan naast een beroepskracht nog iemand aanwezig hoeft te zijn mits de groepsgrootte dit toe staat.

Transparantie gedurende de dag:

Het gebouw waarbinnen het Elfenbankje zich bevindt is voorzien van veel ramen. Dit maakt het zicht naar buiten en naar binnen toe transparant.

Het gebouwtje is overzichtelijk en bestaat uit één speelruimte, twee slaapkamertjes, een gang en een toiletruimte.

De verschoningsruimte bevindt zich in de speel/leefruimte en er is zicht op de toiletruimte door middel van een inpandig raam.

De slaapkamertjes grenzen direct aan de speel/leefruimte.

Wanneer er kinderen naar bed worden gebracht of uit bed worden gehaald blijft de deur van de desbetreffende slaapkamer altijd open.

Gezien wij het belangrijk vinden dat het rustig is in de slaapkamertjes zijn deze momenten kort.

De buitenspeelplaats grenst aan de speel/leefruimte. In de meeste gevallen is de hele groep buiten met de twee aanwezige leidsters. Als één van de leidsters buiten speelt met een deel van de groep (bijv. tijdens de slaaptijd van de jongsten) is er zicht naar binnen en naar buiten.

Uitstapjes:

Binnen het Elfenbankje proberen we zo veel mogelijk het verlengde te zijn van de gezinssituatie. Daar horen ook het maken van wandelingen en kleine uitstapjes bij.

Met name de bijna vierjarigen hebben er behoefte aan hun gezichtsveld te vergroten.

Het beleven van de wisseling van de seizoenen is een van de uitgangspunten van het Elfenbankje. Daarom gaan we regelmatig met de kinderen naar het bos.

Een boswandeling:

Deze maken we altijd met de hele groep waardoor ook de beide medewerksters aanwezig zijn.

Voor de veiligheid nemen we altijd een mobiele telefoon mee en een EHBO trommel. De nummers van de achterwachten staan in de telefoon.

Een wandeling door het dorp:

Wanneer we er met de hele groep op uit gaan, gaan beide medewerksters mee.

Een enkele keer maakt een van de beroepskrachten een wandeling door het dorp of wordt de speeltuin bezocht met twee of drie oudste kinderen.

Deze beroepskracht neemt de mobiele telefoon mee.

Wij vinden deze situatie geoorloofd omdat er sprake is van sociale controle vanuit de dorpsgemeenschap.

De achterblijvende beroepskracht houdt toezicht op de kinderen die op dat moment een middagslaap doen. Deze wordt vergezeld door de stagiaire.

Dergelijke uitstapjes zijn dus niet mogelijk op de dagen dat er maar één beroepskracht aanwezig is.

De hierboven beschreven situaties kunnen op dit moment volstaan.

Het kan zijn dat het aantal beroepskrachten vermindert door de terugloop van het aantal kinderen.

Dan wordt er overwogen om camera's te plaatsen. Zodat één van de achterwachten kan inloggen zodat er toezicht is op afstand.